

Від якої добрішим стаю.
Україно, молюся за пам'ять
Убієнних за волю синів
І за тих, що у душах запалють
Промінь правди, щоб край заяснів.
Україно, лише в милосерді
Час єднання синів настає.
То нічого, що ми не безсмертні,
За безсмертя молюся твоє.
Отче наш, У Твоєм часоплині
Все минає – ридай не ридай.
Прости, Боже, гріхи Україні
І надалі грішити не дай.

В. Забаиштанський.

Ведучий 1. Пам'ятаєте, Захар Беркут говорив: «Сила народу в його єдності. Лише тоді, коли ми разом — ми є великою, майже непереможною силою. З історії ми бачимо, що, лише об'єднавшись в одне ціле, можна здолати будь-якого ворога, навіть найсильнішого».

Пісня «Я тебе ненавиджу, війна...» (співає учень на фоні кліпу).

Ведучий 2. У кожного з нас є рідна хата. Подумайте, скільки потрібно праці, щоб утримувати в домі порядок і лад, щоб було в ньому чисто й затишно, щоб жилося заможнo. Україна – наш спільний дім. Тож маємо дбати всі, щоб у ній були добробут і лад, мир і злагода, вічна краса. Усі ми повинні усвідомити: своє, рідне – це не тільки хата, подвір'я, а й вулиця, село чи місто, де ти живеш, ліс і річка, степ і море, і вся розмаїта наша країна.

Ведучий 1. Тож давайте примножувати багатства нашої України, нехай наливається добром кожне серце! Будьмо гідними своїх предків, обіцяємо любити рідну землю так, як заповідав великий Тарас, берегти волю й незалежність України, поважати свій народ і його мелодійну мову.

Ведучий 2. Будемо шанувати себе та свою гідність – і шановані будемо іншими. Нехай кожний із вас відчує гордість за нашу державу, бо ми – діти твої, Україно! І хай на українських полях колосяються золоті жита, червоніють маки, а ми ніколи не побачимо вирив від снарядів.

Кліп «Квітуча Україна» Н.Май.

Народні символи України

(народознавча година для учнів 4-го класу)

*Сафіуліна Н.А., завідувачка бібліотеки
КЗ «Харківський навчально-виховний комплекс
«гімназія-школа І ступеня» № 24 Харківської міської громади
Харківської області імені І. Н. Пилипенка»*

Мета:

- підвищити рівень національно-патріотичного виховання учнів;
- розширити кругозір дітей про історію свого народу, звичаї, традиції, обряди та народні символи;

- навчити любові та поваги до рідної землі, до свого минулого.

Обладнання: презентація «Народні символи України», відеоролик «Українські народні символи – святині українського народу», книжкова виставка.

Хід заходу

Сьогодні в нас цікава зустріч: ми поговоримо на тему «Народні символи України». Кожен народ, кожна нація мають свої звичаї, традиції, обряди, які склалися протягом багатьох століть. Звичай розрізняють і об'єднують людей в один народ, в одну націю, охороняють від забуття. І ми обов'язково повинні знати й поважати наші звичаї, традиції, обряди та символи. Символи діляться на державні та народні. Що належить до державних? *(Відповіді дітей.)*

Але сьогодні ми зупинимось на народних символах, яких в українців дуже багато. За символами можна впізнати національність і країну. Це рослини, тварини, речі побуту тощо. Кожен символ має своє значення для українців.

(Перегляд відеоролика «Українські народні символи – святині українського народу» з обговорюванням.)

Діти, про один із символів ми з вами зараз поговоримо докладніше. Але що це за символ? Упізнайте.

На ньому – гроно й пелюстки,
Квіти, листя й віти.
Він оберіг краси
Здавна в нашій стороні,
Веселі ви чи сумовиті.
На схилах Ворскли чи Дінця
Нема такої дівчини у світі,
Котрій він не до лиця!

Так, це український віночок. Вінок належить до українських національних символів-оберегів. Українські дівчата влітку ходили з непокритою головою, обвиваючи її стрічкою, а на свята надягали вінки. Починали носити віночок дівчатка з трьох років. Перший – для трирічної дівчинки – плела мама. І купала його в росах сім днів, а тоді до скрині клала. У віночок влітала чорнобривці, незабудки, барвінок, ромашки. Кожна квіточка лікувала дитину: чорнобривці допомагали позбутися болю голови, незабудки та барвінок зір розвивали, а ромашка серце заспокоювала. А для шестирічної доньки у вінок влітали мак, що давав сон і беріг думку, крім того, влітали й волошку.

Є дуже багато різновидів віночків: різдвяні, вінок відданості, чернечий, вінок надії, вінок розлуки...

Серед розмаїтості вінків особливе місце належить «вінку кохання». Право виплітати його мали дівчата віком від 13 років і до заміжжя. Основу такого вінка складають ромашки – символ юності, доброти та ніжності. Поміж ромашками вплітають цвіт яблуні й вишні. Над чолом – квітуче гроно калини. Перевивають батіжком хмелю. Вважають, що хміль – це весільна символіка. Як хміль в'ється, так і хлопець має витись біля нареченої, бути готовим до одруження.

У віночок України
Заплету я квіти нині.
Віночок – не проста краса,
Йому підвладні й небеса.
Про це відомо у нас зроду,
Він – оберіг народу й роду.

Уважалося, що вінок із живих квітів захищає дівчину від напасників і лихого ока. Народ вірив, що дівчина, маючи на своїй голові вінок, володіє чарами. А ще вінок на голові й для здоров'я, тому є квіти, які потрібно обов'язково вплести.

До українського віночка вплітали різноманітні квіти, а всього в одному вінку могло бути до 12 різних квіток. Кожна квітка у віночку щось символізувала.

1. Деревій – красива квітка, схожа на квітуче деревце. Як символ нескореності, деревій посідає центральне місце у віночку.

2. Барвінок – символ життя, він має довгі пагінці – безконечники, які стеляться по садочку, горнуть до оселі людської. Листячко цупке, не боїться суховію, з нього, нанизуючи одне на одне, дівчата виготовляли стрічки-віночки, сколювали ним волосся, щоб не заважало в буденній роботі.

3. Незабудки

Не забуду я рідного краю.
Де проходить дитинство моє,
І кохання, і перше світання
До віночка вплету я заранне.

Хай нагадає рідну домівку,
Друзів вірних і спів солов'я.
Незабудки – найкращі квіти,
Недаремно таке в них ім'я.

4. Цвіт вишні та яблуні – це символ материнської любові.

5. Калина – символ України, символ краси та дівочої вроди. Це дерево нашого українського роду. Колись воно пов'язувалося з народженням Всесвіту й назву свою взяло від давньої назви Сонця – Коло. Червоні ягоди калини з ягідками-сердечками – то символ крові та немирущого роду.

Калинова гілочка під віконечком.

Манить мене білим цвітом, ніби сонечком.

Я до сонечка долоні простягаю,

До грудей духмяні квіти пригортаю.

6. Безсмертнику віночку дарує здоров'я, загоює найтяжчі рани.

7. У народі існує легенда, що любисток і волошка колись були птахами й учили людей любити одне одного, бути щирими й відвертими. А коли померли ці пташки, то проросли квітами, пахучими рослинками – любистком і волошкою. У них чудові лікувальні властивості: ними миють волосся, освіжають хату, купують маленьких дітей. Тому ці квіти у віночку є символом людської відданості, вміння бути корисними.

8. Ромашку у віночок не вплітали дуже довго, поки не дізнались, що вона не лише красива, а й сильна своїми лікувальними властивостями, дає людям здоров'я, доброту й ніжність.

9. Ніжна пелюстка маку несе в собі пам'ять роду. Дівчата, у сім'ї яких був загиблий, з любов'ю та сумом покладали на голову віночки із семи маків,

присягаючи цим зберегти й продовжити рід. А взагалі мак у віночку з'явився дуже давно, у XVI–XVII ст. І він є не лише символом туги й печалі, а й дає сон і думку береже.

Як без вишні – не садок,
Так без маку – не вінок,
А його ось, як на те,
Скільки в полі тут росте!
І червоний, і стрункий,
І свіженький все який!
Цілу купу нарвемо –
Всім віночки сплетемо!
Запалали в чистім полі,
Наче хусточки червоні.
То палає в полі так
Польовий червоний мак.

10. У найперший віночок дівчатам вплітали чорнобривці, щоб гарними на вроду були, чорнобривими.

11. Ружа і троянда – символ жіночності та вроди.

Вінок – це не тільки сплетені в коло квіти, гілочки. Для завершення його прикрашання використовували стрічки. Кожна дівчина знала послідовність вплітання стрічок у віночок. Найпершою в'яжуть посередині світло-коричневу стрічку – символ землі-годувальниці. Пообіч від коричневої – жовті стрічки – символ сонця, за ними світло-зелені – символ краси й молодості. Потім голубі, сині – символи неба та води, що дають силу й здоров'я, далі в'яжуть жовтогарячу стрічку – символ хліба, фіолетову – символ мудрості людини, малинову – символ душевності, щирості, рожеву – символ достатку. В'язали й білу стрічку, але тоді, коли кінці її були розшиті сріблом і золотом. На лівому кінці вишивали сонце, а на правому – місяць. Якщо стрічка не була вишита, то її не пов'язували, бо це – символ пам'яті про померлих.

Підсумкове слово. Ось і відбулося ваше знайомство з українськими народними символами. Нехай у серцях ваших прокинеться бажання більше дізнатися про наші звичаї, традиції, обереги. Щасливі ми, що народилися та живемо на такій чудовій мальовничій землі. Тут жили наші предки, живуть наші батьки, тут корінь українського народу, що сягає сивої давнини. Тому ми завжди повинні пам'ятати, звідки ми родом, де наше коріння, знати історію свого народу, його мову, звичаї, традиції та обряди.

Які в народі звичаї крилаті,
Який багатий наш духовний світ!
Традиції живуть у кожній хаті
І їх вивчають діти з юних літ,
Щоб українцями по світу крокувати,
Й на цій землі прожити не дарма.
І щоб ніхто не зміг нам дорікати,
Що в нас коріння власного нема,
Традиції ніколи не вмирили,
Їх українці свято берегли.
А в світлий час їх з пам'яті дістали
І, наче стяг, в майбутнє понесли.

Її українська величність (історична подорож)

*Нежид Є.В., завідувач бібліотеки
Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 147
Харківської міської громади*

1-й ведучий. Ми, українці, занадто мало знаємо про історію своєї Батьківщини та роль нашої нації у світі. І часто згадуємо про українських героїв, лише тоді, коли про них заговорив увесь світ. Українці ж керували арміями та чужоземними державами, створювали мистецькі шедеври світового рівня, робили сенсаційні відкриття в різні віки. Канцлери, флотоводці, патріархи, міністри, кардинали, царі, звитяжці духу – їх тисячі. І вони заслуговують на те, щоб ми про них знали.

Сьогодні ми хотіли б вам розповісти про київських князів, які стали європейськими монархіями і від яких беруть «відлік» найвідоміші королівські династії світу. Отже, хто ж вони були, «наші» королеви?

2-й ведучий. *Французька королева Анна Ярославна*

Напевно, важко знайти українця, який не чув про відому королеву Франції Анну, дочку великого князя київського Ярослава Мудрого. Вона стала дружиною французького короля Генріха I Канета, привезла до Франції не тільки коштовний посаг, а й високу культуру, за що її тут шанували. Оповіді свідчать, що Анна була дуже освіченою – володіла багатьма мовами, листувалася латиницею з Папою Римським. На багатьох державних документах Франції збереглися її підписи слов'янською мовою – найдавніші зразки українського письма, в оточенні підписів-«хрестиків» неписьменної французької знаті. Загальновідомі факти: Анна привезла з Києва у Францію Євангеліє, що пізніше стало відомим як «Реймське», на якому присягали під час коронації всі наступні французькі королі. Цікаво, що один із нащадків Анни Ярославни (син її онука, короля Франції Людовіка VI) – Генріх (1121 – 1175) був архієпископом Реймса. Відомо, що один із синів Анни – Філіпп I – був наступним королем Франції. А інший – Гуго Великий – став французьким героєм – керівником першого та кількох наступних